

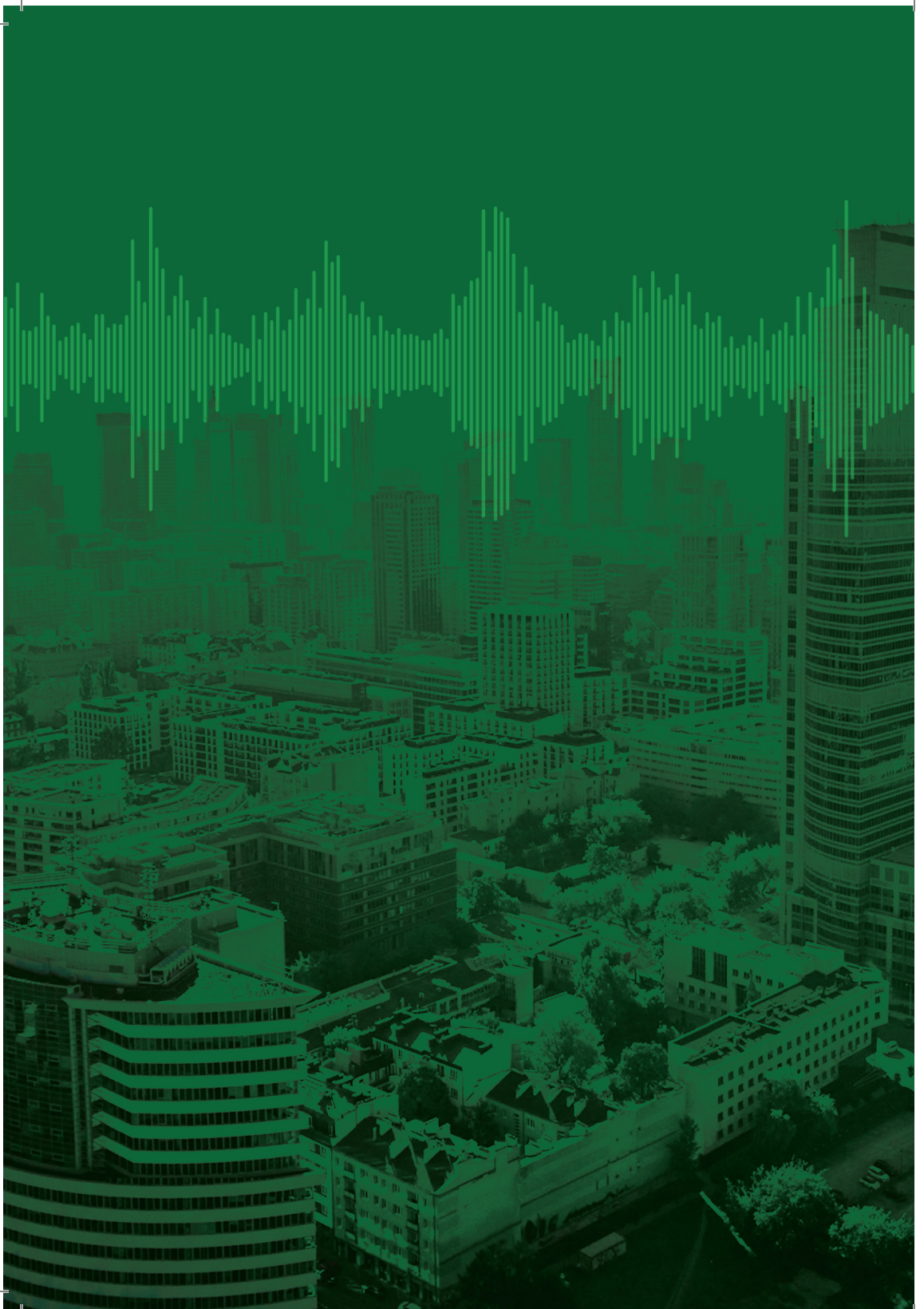

Główny Inspektorat
Ochrony Środowiska

Warszawa 2023

WZMOCNIENIE MONITORINGU HAŁASU W ZAKRESIE OPRACOWYWANIA MAP HAŁASU

Projekt pn. Wzmocnienie monitoringu hałasu w zakresie opracowywania map hałasu

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) w okresie od 28 grudnia 2018 r. do 31 grudnia 2023 r. realizuje projekt

nr POIS.02.01.00-00-0003/19 pn.:

**„Wzmocnienie monitoringu hałasu w zakresie
opracowywania map hałasu”,**

finansowany ze środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, w ramach II Osi Priorytetowej Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu; Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska.

Projekt realizowany jest w Departamencie Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

- Beneficjent: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
- Całkowita wartość projektu: 27 000 000,00 zł
- Dofinansowanie ze środków europejskich: 27 000 000,00 zł

Spis treści

Cele projektu	3
Osiągnięte efekty	3
Wykonane działania	4
Wykonane opracowania	5
Inne zadania	6
Monitoring hałasu w Polsce	7
Na czym polega nasza praca	8
Kilka słów o hałasie	11
Działania związane z ograniczaniem hałasu	12

Cele projektu

Cele ogólne:

- poprawa stanu środowiska w zakresie ochrony przed hałasem,
- poprawa sprawności przeprowadzania rozpoznania i reagowania w zakresie emisji hałasu.

Cele szczegółowe:

- wzmocnienie instytucji odpowiedzialnych za monitoring stanu środowiska w zakresie ochrony przed hałasem,
- dostosowanie systemu monitorowania stanu środowiska w zakresie ochrony przed hałasem do zaktualizowanych przepisów prawa i wymagań UE,
- wzrost kompetencji pracowników instytucji państwowych i samorządowych odpowiedzialnych za monitorowanie środowiska,
- zwiększenie skuteczności systemu monitorowania środowiska w obszarze badania hałasu,
- poprawa efektywności, jakości, terminowości działania systemu monitoringu środowiska w zakresie ochrony przed hałasem.

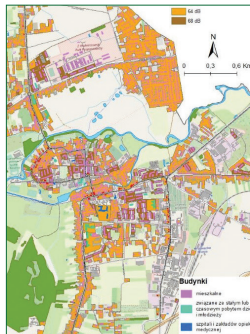
Osiągnięte efekty

W wyniku realizacji projektu osiągnięto następujące efekty:

- poprawa jakości sporządzanych strategicznych map hałasu, co przełoży się na poprawę warunków życia społeczności na terenach narażonych na nadmierny hałas,
- poprawa terminowości realizacji niezbędnych dokumentów, co wpłynęło na zwiększenie szybkości realizacji inwestycji infrastrukturalnych wpływających na poziom życia mieszkańców kraju,
- wzrost efektywności realizacji strategicznych map hałasu, co umożliwiło lepsze wykorzystanie środków publicznych,
- odciążenie samorządów lokalnych wpływające na zwiększenie czasu pracy do dyspozycji na rzecz społeczności lokalnych.

Zakupiony sprzęt i oprogramowanie

Oprogramowanie do analizy i prezentacji danych dot. hałasu środowiskowego oraz szkolenia informatyczne dla pracowników GIOŚ zajmujących się monitoringiem hałasu z zakresu analiz przestrzennych z wykorzystaniem technik GIS

16 mierników poziomu dźwięku wraz z 16 kalibratorami i 16 statywami oraz 16 kompletów aparatury pomiarowej do monitoringu hałasu: każdy składający się ze stacji monitoringu hałasu (1 miernik współpracujący z 1 stacją pogodową i z 1 kamerą IP oraz 1 kalibrator) wraz z mobilnym zasilaniem, statywami i oprogramowaniem do obróbki danych

33 mobilne stacje monitoringu hałasu zamontowane na przyczepce (kontener pomiarowy wraz z kompletem baterii, panelem fotowoltaicznym i masztem pomiarowym oraz radarowy system rejestracji struktury pojazdów, moduł pogodowy, kamera IP, mikrofon w osłonie wszech-pogodowej)

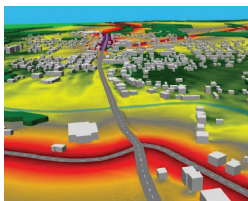

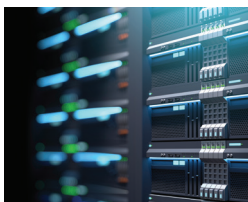
33 laptopy z oprogramowaniem umożliwiającym sterowanie pomiarami za pomocą mierników i mobilnych stacji

17 stacji graficznych do wykonywania lokalnych map hałasu

Oprogramowanie komputerowe do obliczeń, oceny i prezentacji poziomu hałasu w środowisku – 17 licencji

2 macierze dyskowe zdolne do przechowywania danych o znacznych wielkościach dot. monitoringu hałasu

Samochody do przewożenia kontenerów pomiarowych

Wykonane opracowania

- Dobre praktyki wykonywania strategicznych map hałasu – wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
- Katalog danych dotyczący działalności przemysłowej w Polsce w odniesieniu do wymagań Dyrektywy 2015/999.

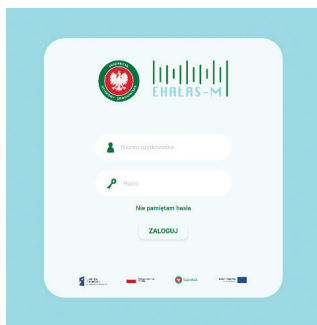
- Katalog danych dotyczący infrastruktury transportowej w Polsce w odniesieniu do wymagań Dyrektywy 2015/999.
- Wytyczne wykonywania pomiarów hałasu w środowisku zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2015/996.
- Dobre praktyki tworzenia obszarów cichych.
- Wytyczne oceny wskaźników zdrowotnych hałasu w środowisku.
- Analiza uregulowań prawnych w zakresie ochrony środowiska przed hałasem i proponowane kierunki zmian.
- Dobre praktyki tworzenia OPZ do strategicznych map hałasu.
- Dobre praktyki tworzenia OPZ do programu ochrony przed hałasem.
- Dobre praktyki wykonywania programów ochrony środowiska przed hałasem.
- Wytyczne oceny wskaźników zdrowotnych hałasu przemysłowego.
- Analiza porównawcza map akustycznych sporządzonych w III rundzie mapowania ze strategicznymi mapami hałasu wykonanymi w IV rundzie mapowania.

Wykonane opracowania miały na celu usystematyzowanie wiedzy i ujednoczenie informacji na temat sporządzania strategicznych map hałasu oraz wsparcie merytoryczne podmiotów i organów zobowiązanych do wykonania strategicznych map hałasu, jak również uregulowanie wymagań odnośnie sposobu wykonywania i przekazywania informacji ze strategicznych map hałasu w celu zapewnienia porównywalności tych map.

Inne zadania

Zmodyfikowano system informatyczny Ekoinfonet: zmodernizowano bazę EHAŁAS-P, w której zbierane są dane na temat pomiarów hałasu w środowisku oraz wykonano aplikację EHAŁAS-M, umożliwiającą prezydentom miast, marszałkom województw oraz zarządzającym drogami, liniami kolejowymi i lotniskami zdalne przekazywanie danych w zakresie strategicznych map hałasu oraz programów ochrony przed hałasem.

Promocja:

Zakupiono tablicę informacyjną na temat projektu, naklejki na oznakowanie zakupionego sprzętu. Oznakowano miejsce przechowywania dokumentacji projektowej.

Na stronie internetowej GIOŚ, pod adresem: www.gov.pl/web/gios/poiis-monitoring-halasu, można znaleźć informacje na temat projektu.

Z kolei pod adresem: www.gov.pl/web/gios/monitoring-halasu, znajdują się informacje na temat strategicznych map hałasu oraz programów ochrony przed hałasem wraz z opracowaniami wytworzonymi w ramach realizacji projektu.

Monitoring hałasu w Polsce

Inspekcja Ochrony Środowiska jest powołana do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz do badania i oceny stanu środowiska. W skład Inspekcji wchodzi: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz 16 wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska. Działalnością Inspekcji kieruje Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Inspekcja nadzorowana jest przez ministra właściwego do spraw klimatu.

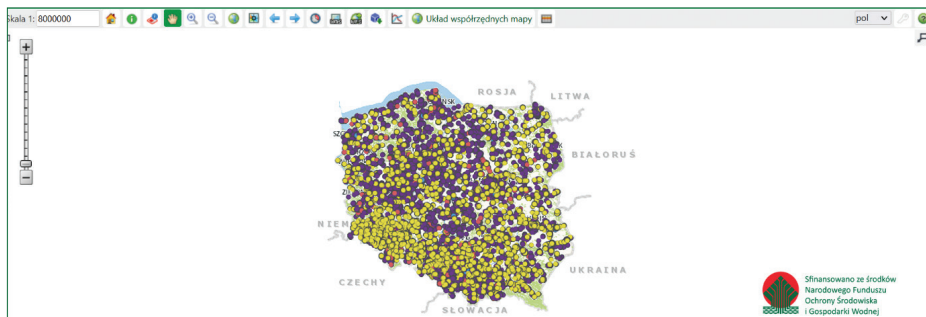
Państwowy monitoring środowiska (PMŚ) jest podstawowym źródłem danych i informacji o stanie środowiska w Polsce w zakresie: powietrza, wód podziemnych i wód powierzchniowych, gleby i ziemi, klimatu akustycznego, promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych, elementów różnorodności biologicznej, w tym lasów, siedlisk przyrodniczych i gatunków.

Monitoring hałasu w ramach PMŚ jest koordynowany i prowadzony zgodnie z ustawą z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Zakres zadań PMŚ określany jest w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw klimatu oraz doprecyzowany w corocznych wykonawczych programach PMŚ.

Obecnie obowiązuje Strategiczny Program PMŚ na lata 2020–2025.

Monitoring hałasu w Polsce jest realizowany przez pracowników GIOŚ:

- ✓ Departamentu Monitoringu Środowiska: Wydziału Monitoringu Hałasu i Pól Elektromagnetycznych oraz Regionalnych Wydziałów Monitoringu Środowiska w poszczególnych województwach,
- ✓ Centralnego Laboratorium Badawczego (CLB).

Na czym polega nasza praca

- realizujemy cele i zadania **państwowego monitoringu środowiska** w zakresie klimatu akustycznego,
- pozyskujemy, gromadzimy, przetwarzamy, analizujemy i upowszechniamy informacje o hałasie w środowisku,
- zapewniamy odpowiednim organom informacje niezbędne do zarządzania środowiskiem, zgodnie z ich kompetencjami,
- wywiązujemy się z obowiązków sprawozdawczych zarówno krajowych, jak i międzynarodowych,
- bardzo ważnym celem naszych działań jest zapewnienie społeczeństwu możliwości dostępu do pełnej i zrozumiałej informacji o stanie klimatu akustycznego w Polsce,
- pomiary monitoringowe hałasu prowadzi nasze Centralne Laboratorium Badawcze i jego oddziały w województwach, wykorzystując sprzęt pomiarowy zapewniający wysoki poziom jakości wykonywanych pomiarów hałasu w środowisku i co za tym idzie wiarygodność wyników.

Czym zajmujemy się na poziomie centralnym?

- koordynujemy zadanie dotyczące badań i oceny stanu akustycznego środowiska w województwach,
- opracowujemy oceny stanu akustycznego środowiska w skali kraju,
- zarządzamy bazami danych na poziomie krajowym, w systemie informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska „Ekoinfonet”:
  - bazą EHAŁAS-P – pełniącą funkcję rejestru zawierającego informacje o stanie akustycznym środowiska,
  - bazą EHAŁAS-M – dotyczącą strategicznych map hałasu i programów ochrony środowiska przed hałasem,
- raportujemy sprawozdania do Komisji Europejskiej w zakresie strategicznych map hałasu i programów ochrony środowiska przed hałasem,
- współpracujemy w zakresie oceny stanu i ochrony środowiska przed hałasem z organami administracji państwowej, samorządu terytorialnego, organami kontroli, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, obrony cywilnej, a także instytucjami i organizacjami międzynarodowymi, jednostkami naukowo-badawczymi, uczelniami i organizacjami społecznymi,
- opiniujemy i współpracujemy przy tworzeniu aktów prawnych.

Czym zajmujemy się na poziomie regionalnym?

- co roku planujemy punkty pomiarowe hałasu komunikacyjnego w ramach programów wykonawczych PMŚ,

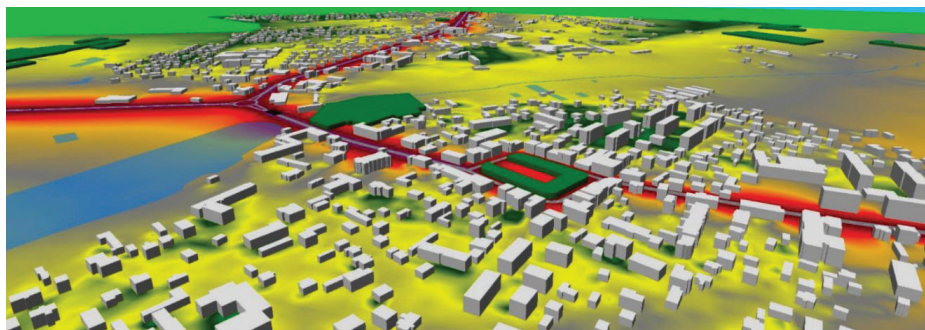
Przeprowadzamy analizę terenów chronionych akustycznie, na podstawie której wyznaczamy punkty pomiarowe. Podejmujemy w tej sprawie współpracę z samorządami, zakładami, również z osobami prywatnymi. Organizujemy wyjazdy terenowe, gdzie ostatecznie zapada decyzja o lokalizacji punktu po wyrażeniu zgody właściciela terenu na postawienie przyczepy pomiarowej.

- opracowujemy roczne **oceny stanu akustycznego środowiska w skali województwa**,
- zarządzamy bazą EHAŁAS-P – w każdym województwie gromadzimy w niej wyniki pomiarów dla czterech rodzajów hałasu w środowisku: **przemysłowego, drogowego, kolejowego, lotniczego**,

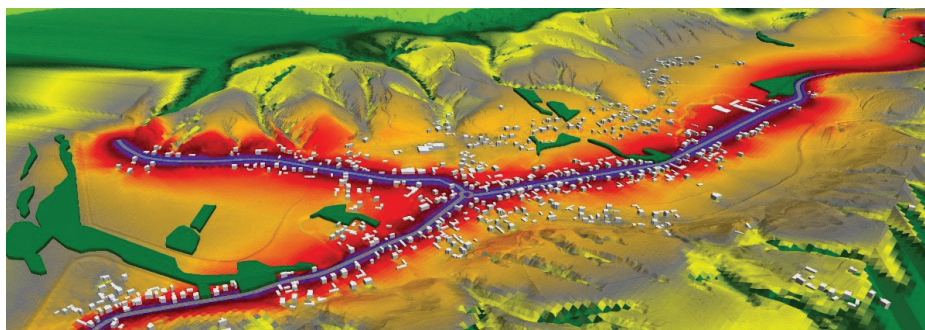
Oprócz wyników monitoringowych, planowanych w programie PMŚ, gromadzimy wyniki pomiarów pochodzące od innych, prawnie zobowiązanych do ich wykonania i przekazania do GIOŚ podmiotów.

- dane zawarte w bazie EHAŁAS-M wykorzystujemy do udzielania informacji o stanie akustycznym środowiska na wniosek oraz realizacji oceny stanu klimatu akustycznego w województwie,
- sporządzamy **lokalne mapy hałasu**,
- posługujemy się w naszej pracy specjalistycznymi programami komputerowymi umożliwiającymi wykonywanie analiz przestrzennych – **ArcMap, QGIS oraz CadnaA** – do obliczeń hałasu i wykonywania lokalnych map hałasu.

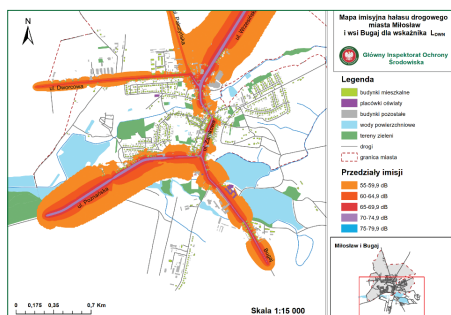
Przykłady realizacji naszych lokalnych map hałasu

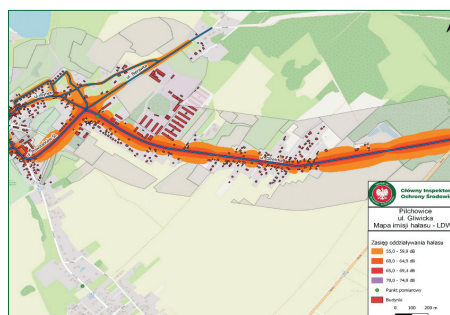
■ Model 3D Łosice – woj. mazowieckie

■ Model 3D Bochothnica – woj. lubelskie

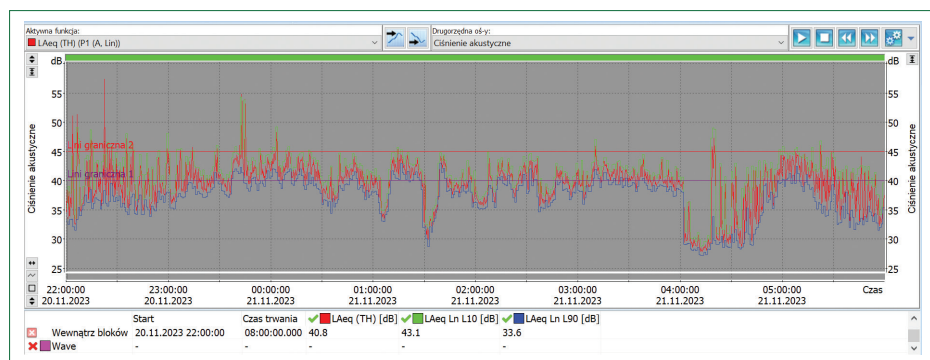

Mapa imisyjna – woj. wielkopolskie

Mapa imisyjna LDWN – woj. śląskie

Kilka słów o hałasie

Hałas jest wszędzie, czasem jest na tyle uciążliwy, że nawet własnych myśli nie słyszymy. Jest jednym z głównych zanieczyszczeń środowiska w całej Europie. Obok smogu, jest najpoważniejszym zagrożeniem cywilizacyjnym.

Sz szczególnie dokuczliwy jest hałas komunikacyjny, głównie drogowy poprzez gęstą sieć dróg.

Hałas powoduje obniżenie jakości życia i zdrowia ludzi poprzez uszkodzenia słuchu, choroby układu krążenia, zakłócenia snu, trudności w uczeniu się, pogarsza stan psychiczny i powoduje wzrost napięcia nerwowego, ponieważ nie pozwala organizmowi ludzkiemu wypocząć.

Nie możemy wyeliminować hałasu z naszego życia, rozwój cywilizacji jest z nim ściśle związany, możemy jednak starać się obniżyć jego poziom.

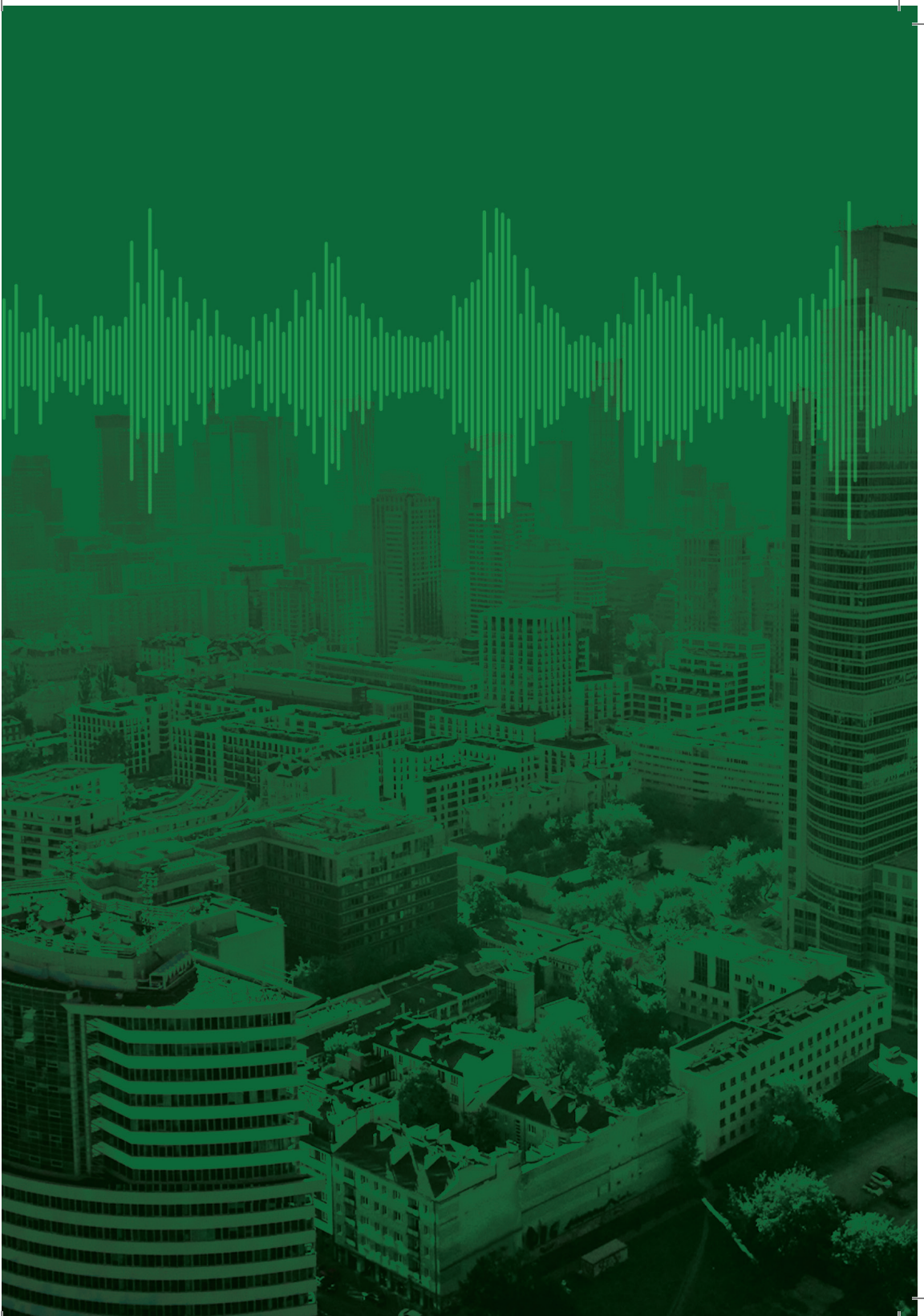
Działania związane z ograniczaniem hałasu

- Podejmując działania ograniczające hałas, należy go zidentyfikować – zbadać jego poziomy, przeprowadzić szereg analiz, ocenić i wyznaczyć tereny nim zagrożone.
- W przypadku stwierdzenia przekroczenia hałasu przemysłowego w pierwszej kolejności organ samorządowy (starosta lub marszałek) wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. Może również w drodze decyzji, nałożyć obowiązek ograniczenia emisji hałasu. Jeśli zakład posiada decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu, a WIOŚ stwierdzi przekroczenie warunków tej decyzji, to wydaje dla zakładu decyzję o karze pieniężnej.
- W zakresie hałasu komunikacyjnego organ samorządowy (starosta lub marszałek) może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko i przywrócenia środowiska do stanu właściwego.
- Pomiarami wewnątrz budynków mieszkalnych zajmuje się Inspekcja Sanitarna, dotyczy to na przykład głośnych instalacji czy wyposażenia technicznego budynku.
- W zakresie spraw dotyczących niewłaściwego, głośnego zachowania się klientów lokali gastronomicznych i dyskotek na zewnątrz budynków, czy też zakłócania ciszy nocnej przez sąsiadów, zastosowanie mają przepisy Kodeksu wykroczeń, odnoszące się do nieprzestrzegania przepisów porządkowych. Pomocna w takich przypadkach jest Straż Miejska, która podejmie działania na skutek wniesionej interwencji, np. wystawi mandat.
- Bardzo istotne jest planowanie przestrzenne, gdzie na tym etapie powinno się oddalać tereny mieszkaniowe od głównych tras komunikacyjnych i lotnisk oraz terenów przemysłowych.

Ważne jest, aby przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, umieszczane były zapisy dotyczące ochrony środowiska przed hałasem.

- Stosowanie różnych rozwiązań techniczno-organizacyjnych, takich jak: ekrany akustyczne przy drogach i liniach kolejowych, wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na terenach miast, kierowanie ich na obwodnice oraz trasy leżące poza ścisłym centrum, ograniczanie prędkości pojazdów poprzez stosowanie progów zwalniających, budowę rond itp.
- Każdy obywatel może zrezygnować z jazdy własnym autem na rzecz komunikacji publicznej, ograniczając w ten sposób natężenie ruchu pojazdów.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. 3
02-362 Warszawa
<https://www.gov.pl/web/gios>